

Lisätiedot:

hallinnon erityisasiantuntija Pilvi Kalliomaa, puh. 050 411 0202
hallintojohtaja Hanna Ormio, puh. 040 637 3683
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Valtuutettu Taisto Miettinen on 11.11.2024 jättänyt valtuustoaloitteen (**oheismateriaalina**), jossa ehdotetaan valtuuston kokousten nauhoittamista live-lähetyksenä ja niiden tallentamista katsottavaksi myöhemmin. Valtuustoaloitteessa tuodaan esiin, että tallentaminen palvelee kuntalaisia heitä kiinnostavissa asioissa, ilman että heidän tarvitsee tulla paikan päälle kuuntelemaan mahdollisesti koko valtuuston kokousta. Edelleen valtuustoaloitteessa tuodaan esiin, että nauhoittaminen ja tallentaminen palvelee myös ikääntyneitä, liikuntarajoitteisia ja heitä, jotka muutoin eivät pääse paikalle sekä mahdollisesti myös mediaa. Lisäksi tuodaan esiin, että tämä lisää myös nuorten ja muiden kuntalaisten kiinnostusta politiikkaan ja että muissa pääkaupunkiseudun kaupungeissa ja runsaasti myös muualla Suomessa valtuuston kokouksia nauhoitetaan.

Valtuuston kokousten suoratoisto aikaisemmin Kauniaisissa

Koronapandemian aikana valtuuston kokoukset lähetettiin suoratoistona verkossa yleisölle sekä kokouskutsussa mainitussa tilassa hallintosäännön mukaisesti. Koronapandemian aikana verkkoon suoratoistettuja valtuuston kokouksia seurasivat muutamat, yksittäiset henkilöt, käsiteltävien asioiden tärkeyden tai mielenkiinnon mukaan.

Kaupunginhallitus suositteli valtuuston kokousten pitämistä vain läsnäkokouksina [25.10.2021 § 225](#). Valtuusto kokoontui vielä loppuvuoden 2021 Kasavuoren koulun auditoriossa. Siellä ei ollut varsinaista lehteritilaa yleisölle, minkä vuoksi kokoukset lähetettiin suoratoistona kaupungin verkkosivujen kautta vielä marras- ja joulukuussa 2021. Laadukas striimaus maksoi koronapandemian aikana noin 2 500 euroa per kokous ([KV 20.6.2022 § 35](#)).

Valtuusto päivitti 20.6.2022 § 35 hallintosäännön pykälää valtuuston varsinaisesta kokouksesta ja sähköisestä kokouksesta siten, että jatkossa yleisölle on järjestettävä mahdollisuus seurata valtuuston sähköistä kokousta internetin kautta tai kokouskutsussa mainitussa tilassa. Perusteluna muutokselle oli yleisön vähyys sekä mahdollisuus siihen, että mikäli valtuuston kokouksia jatkossa järjestetään ns. hybridikokouksina riittäisi, että yleisölle järjestetään mahdollisuus seurata kokouksia kokouskutsussa mainitussa tilassa. Lisäksi tuolloin todettiin, että valtuuston kokousten suoratoiston vaihtoehtoisia, teknisesti kevyempiä tapoja selvitetään hallintosääntömuutoksesta huolimatta.

Saavutettavuusvaatimukset

Kuntia velvoittaa digipalvelulain saavutettavuusvaatimukset. 30.9.2020 lähtien verkkosivustoilla julkaistavien videoiden on tullut olla saavutettavia. Tämä tarkoittaa, että videoissa tulee lähtökohtaisesti olla tekstitys. Myös esimerkiksi taustalla kuuluva äänimaisema tulee kertoa tekstityksessä olennaisilta osiltaan.

Tekstityksessä pitää myös kertoa, kuka puhujista on äänessä, jos videolla esiintyy useampia henkilöitä eikä kuvasta käy ilmi, kuka puhuu. Kaksikielisten valtuuston kokousten osalta tämä tarkoittaa sitä, että tekstitys tulisi tehdä sekä suomeksi että ruotsiksi.

Tekoälyä voi käyttää tekstityksen pohjana osana prosessia. On kuitenkin tärkeää huomioida, että kunnalla on vastuu tekstityksen laadusta, joten myös tekoälyn tuottaman tekstityksen laatuarvioinnissa ja muokkaamisessa tarvitaan ihmisen työpanosta, kuten muussakin tekstityksessä.

Myös videosoittimen, jota käytetään verkkosivustolla, täytyy olla saavutettavuusvaatimusten mukainen. Tämä tarkoittaa käytännössä esimerkiksi sitä, että soittimen täytyy toimia myös näppäimistöllä ja ruudunlukuohjelmilla ja painikkeiden tummuuskontrastien on oltava riittävän suuret.

Saavutettavuusvaatimusten tekstitys ja kuvailutulkkaus on tärkeää, jotta kuulovammaiset ja näkövammaiset henkilöt voivat seurata videoita. Esimerkiksi noin 750 000 suomalaisella on jonkinasteinen kuulonalenema, ja usein he tarvitsevat tekstityksen saadakseen videon äänisisällöstä selvää. Tekstityksistä hyötyvät myös monet muut kuin kuulovammaiset ja näkövammaiset ihmiset, esimerkiksi kieltä opettelevat henkilöt.

Lain mukaan kaikki videot, jotka jäävät tallenteiksi verkkosivuille, on tehtävä saavutettaviksi. Suorat lähetykset eivät kuulu saavutettavuusvaatimusten piiriin. Silloin kun suoran lähetyksen tallenne jää verkkosivustolle, se on tehtävä saavutettavaksi viimeistään 14 vuorokautta ensilähetyksen jälkeen tai poistettava verkosta.

Videoiden saavutettavuusvaatimukset on kuvattu valvontaviranomaisen verkkosivustolla [saavutettavuusvaatimukset.fi](https://www.kuntaliitto.fi/tyo-ja-palvelut/valtuustokokoukset/valtuustokokousten-saavutettavuusvaatimukset).

Digipalvelulain lähtökohta on se, että kaikki videot ja äänitallenteet on julkaistava alun perin täysin saavutettavana, mutta jos videon tekeminen saavutettavuusvaatimusten mukaiseksi olisi kohtuuttoman työlästä, raskasta tai kallista organisaation kokoon ja videon kohderyhmään nähden, on mahdollista käyttää kohtuuttoman rasitteen perustetta. [Kuntaliitto toteaa](#), että saavutettavuusvaatimuksista voidaan poiketa kohtuuttomaan rasitteeseen vetoamalla tilapäisesti ja etukäteen suunniteltuna. Etenkin pitkien valtuustokokousten videotallenteiden tekstittäminen tiukassa määräajassa kokouksen järjestämisestä voi muodostua pienemmälle kunnalle kohtuuttoman vaikeaksi. Kohtuutonta rasitetta voidaan käyttää vain osaan verkkosivustojen sisällöstä ja kohtuuttoman rasitteen käyttö tulee perustua tapauskohtaiseen kokonaisarviointiin. Kohtuuttoman rasitteen perustetta voi käyttää vain tilapäisesti ja sitä ei voi käyttää silloin, jos hankitaan täysin uusi verkkopalvelu.

Kuntaliitto on sivuillaan tuonut esiin, miten edistää saavutettavuutta muilla keinoin tilanteissa, joissa kunnanvaltuuston kokousvideoiden tekstittäminen johtaa kohtuuttomuuteen kunnassa. Yhtenä vaihtoehtona on, että pöytäkirja on tarjolla saavutettavassa muodossa; esimerkiksi saavutettavaan muotoon toteutettuna liitetiedostona tai HTML-verkkosivuna. Kokouksen videotallenteen yhteydessä tulee olla helposti löydettävissä linkki pöytäkirjaan ja siihen liittyvään aineistoon, ja pöytäkirjasta tallenteeseen. Toinen vaihtoehto on litterointi eli tallennetun äänen purkaminen tekstimuotoon. Kunnalla on velvollisuus ylläpitää saavutettavuusselostetta verkkosivustojen saavutettavuuden tilasta. Jos verkkosivuilla on videoita, joista puuttuu tekstitykset, pitää se kertoa

perustelujen kanssa saavutettavuusselosteessa. Lain mukaan kuntalaisella tai muulla palvelun käyttäjällä on oikeus pyytää kunnalta tarkennuksia kohtuuttoman rasitteen perusteluihin.

Yhteenvedona voidaan todeta, että koska nyt ehdotettava valtuuston kokouksen tallenteen julkaiseminen olisi uusi palvelu kaupungin verkkosivuilla, ei saavutettavuusvaatimuksista voida poiketa.

Kustannukset

Valtuuston kokouksen suoratoisto ja tallentaminen on mahdollista ostaa palveluna tai laitteet voidaan ostaa kaupungille. Vaikka kaupunki omistaisi tarvittavat laitteet, tarvittaisiin kuitenkin osaamista ja henkilöstöä kokouksen suoratoiston ja tallentamisen käytännön järjestelyihin.

Alustavan arvion mukaan puheäänen tallentamiseen tarvittavien laitteiden sekä kameran hankinnan arvo voisi olla 14 000–35 000 euron välillä riippuen muun muassa siitä, kuinka laadukasta äänenlaatua halutaan. Vaihtoehtoja on useita valtuutettujen omista langattomista mikrofonojeista jaettaviin kiertäviin langattomiin mikrofoneihin. Lisäksi tulisi arvioida kaupungilla nyt käytössä olevien videopalvelujen soveltuvuus suoratoiston ja tallenteen jakamiselle.

Koronapandemian aikana palveluna ostettu kokouksen suoratoistona lähettäminen verkossa maksoi noin 2500 euroa/kokous eli vuositasolla seitsemän kokouksen osalta kustannus olisi 17 500 euroa vuoden 2021 hintatasolla.

Lisäksi erikseen pitäisi arvioida, säilytettäisiinkö tallenteet pysyvästi verkkosivustolla ja paljonko saavutettavuusvaatimusten mukainen tekstitys maksaisi. Tekstityksen kustannusten arvioinnissa tulee myös huomioida käännöskustannukset sekä suomen että ruotsin kielelle ja kaupungin rajalliset käännösresurssit.

Vaikutukset kuntalaisiin

[Kuntaliiton verkkoviestinnän ja sosiaalisen median käytön kyselyn 2024](#) mukaan 77 % on vastannut, että kuntalaisilla on mahdollisuus seurata valtuuston kokouksia verkon välityksellä. Saavutettavuuden huomioinen kunnissa on vaihdellut enemmän ja saavutettavuus on huomioitu teknisen toteutuksen osalta täysin 71 % vastanneista ja osittain 29 % vastanneista ja verkkopalveluiden sisällön osalta täysin 46 % vastanneista ja osittain 53 % vastanneista. Kuntaliiton kyselyyn oli vastannut yhteensä 174 kuntaa, joista 10 000–20 000 asukkaan kuntia oli 30 kpl ja kaksikielisiä kuntia 25 kpl.

Valtuuston kokousten suoratoisto ja mahdollisen tallenteen jakaminen verkkosivustolla tarjoaisi kuntalaisille toisenlainen kanavan ja mahdollisuuden seurata valtuuston kokouksia. Lisäksi, kuten valtuustoaloitteessa tuodaan esiin, palvelisi suoratoisto niitä kuntalaisia, joilla ei ole mahdollisuutta päästä paikan päälle ja voisi lisätä kuntalaisten kiinnostusta kuntapolitiikkaa kohtaan.

Kuitenkin koronapandemian aikainen kokemus oli, että hyvin harva seurasi kokouksia verkossa. Toki huomioon on otettava koronapandemian aikainen poikkeuksellinen tilanne. Tällä hetkellä valtuuston kokouksiin tulee muutamia henkilöitä paikan päälle valtuustosaliin kaupungintalolle.

Kauniaisten yksi erityispiirre on se, että se on pinta-alaltaan Suomen pienin kunta. Tämä tarkoittaa, että välimatkat Kauniaisissa ovat hyvin lyhyitä ja kuntalaisilla ei ole pitkä matka kaupungintalon valtuustosaliin.

Yhteenvedo

Valtuuston kokousten välittäminen suoratoistona verkkosivustolla ja myös tallenteen jakamisessa verkkosivustolla on monia hyötyjä kuntalaisille ja edistää kunnan monipuolista tiedottamista.

Valtuuston kokousten suoratoisto ja tallentaminen ei kuitenkaan ole kunnan lakisääteinen tehtävä. Käynnissä olevan kaupungin talouden tasapainottamisohjelman vuoksi esitetään, että uusia kustannuksia ei lisätä kaupunginvaltuustolle eikä valtuuston kokousten suoratoistoa ja mahdollista tallentamista aloiteta.

Koska valtuustoaloitteessa on kyse määräraha-aloitteesta, käsitellään valtuustoaloite talousarviokäsittelyn yhteydessä.

Kaupunginjohtaja Christoffer Masar:

Kaupunginhallitus esittää, että valtuusto merkitsee tiedokseen edellä olevan vastauksena valtuustoaloitteeseen valtuuston kokousten nauhoittamisesta ja tallentamisesta ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Oheismateriaali:

Valtuustoaloite